

LUNDS
UNIVERSITET

Socialhögskolan

Sol 066

Höstterminen 2004

Aktivt idrottsliv för muslimska invandrarflickor – Möjligheter och hinder - vad säger de själv?

Författare: Ewa Wernberg

Handledare: Pernilla Liedgren -

Dobronravoff

ABSTRACT

The purpose of this essay was to find out if Muslim girls from former Yugoslavia actively participated in any kind of organised sports and if the case was that they didn't, my intentions were to find out why so was the case. I also wanted to see if there was anything that could facilitate the circumstances in order for them to participate? Is it possible to find a reason for them not participating in cultural diversity?

As a method I've been using semi-structured interviews but I've also used the results of a project done by SISU concerning sports, participation, education and integration and a statistical Survey done by SCB and Riksidrottsförbundet.

The results were that the girls did not participate in sports. The reason they didn't was they couldn't find the time to do so. They had too much schoolwork and had to help in the family. The girls are brought up in a strong primal group and have taken on the values of their family. There is a cultural diversity among the values of the family and these values have a firm grip on the girls. According to the girls there wasn't very much that could facilitate their participation.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Förord	1
1.INLEDNING	2
Problemformulering	2
Syfte	3
Frågeställningar	3
Begreppsdiskussion	3
2.METOD	5
Metodval	5
Urval	6
Intervjuer	7
Genomförandet av intervjuerna	8
Resultatens tillförlitlighet	8
Bearbetning, redovisning och analys	8
Etiska överväganden	9
Avgränsningar	10
Källkritik	10
Metoddiskussion	11
Fortsatt framställning	11
3. TIDIGARE FORSKNING	11
Sisus projekt ”Idrott delaktighet Utbildning Integration”	12
Idrott och Integration, En statistisk undersökning	13
4. TEORI	15

Anthony Giddens	15
Erwin Goffman	16
Bengt Arne Larsson	17
Seija Wellros	18
Carl Martin Allwood	19
5. RESULTATREDOVISNING OCH ANALYS	19
Förhållande till idrotten	19
Analys	21
Familjen	22
Analys	23
Ekonomi	26
Analys	26
Framtiden	27
Analys	27
Religion	28
Analys	29
6. SAMMANFATTNING	29
7. SLUTDISKUSSION	30
Källförteckning	33
Bilaga 1 Intervjuguide	35

Förord

Denna uppsats handlar om idrott och invandrarflickor. En för många kanske något konstig uppsatstanke men för mig en mycket spännande tid. Min paroll har alltid varit att det man inte vet något om och vill ha reda på måste man fråga om, så för att lära mig mer om hur invandrar tjejer har det så gick jag ut och frågade. Anledningen till att det blev tjejer är att jag inte såg till dem i träningslokalen men invandrarkillarna fanns där, så jag började undra varför det var så? Uppsatstiden har varit en delvis mycket förvirrad tid med väldigt många olika spår att följa för att hitta infallsvinklar. Många strapatser har kantat uppsatsen. Problem med att få tag i respondenter, en dator som självdog, ingen internetuppkoppling men ett utlånat hus med uppkoppling men ingen värme, spik i däcket och en man på sjön...Listan kan göras lång...men kul har det varit och jag har lärt mig mängder. Jag kan lugnt säga att ingen är nog idag gladare än jag när jag nu lämnar in den.

Tack vare att Dag Simmingskiöld kom till min hjälp så ordnade det sig med att få tag i flickor att intervjua. Det tackar jag för. Jag tackar också naturligtvis de fem flickorna som hade vänligheten att ställa upp på mina intervjuer och som lät mig prata med dem om allt möjligt. Jag hoppas verkligen att de tycker att jag har behandlat mitt intervjumaterial respektfullt. Min ambition har i alla fall igenom hela uppsatsen varit att inte kränka deras integritet. Tack tjejer!

Min handledare; Pernilla Liedgren – Dobronravoff, är till stor del skyldig till att jag kunde lämna in min uppsats. Utan hennes självförtroende - stärkande tillrop så hade det kunnat sluta någon annanstans! Tack Pernilla, för stort tålamod och för att du också jobbar bra under press!

Slutligen så vill jag också tacka min sambo för att han levt enligt kaosteorier, Roger som såg till att jag fick en dator som gick att använda. Franc & Berit som öppnade sitt tryckeri på en helgdag och Karin för moraliskt stöd. Tack alla!

1. INLEDNING

Problemformulering

Vi lever i ett mångkulturellt samhälle i Sverige idag. I slutet av år 2001 bodde människor från 203 nationer här och man förutspår att år 2015 kommer 27 % av den arbetsföra befolkningen att ha utländsk bakgrund (*Regeringens skrivelse 2001/02:129*). Vi kan alltså sikta in oss på att Sverige kommer att gå mot en ännu större mångfald. Men hur ska detta mångkulturella samhälle se ut och fungera? Redan idag möts vi av många olika åsikter om varandra och politikererna har sin plan för hur integrationen ska se ut. Den svenska invandringspolitiken har förändrats över årens lopp så tillvida att Statens invandrarverk bytte namn till Migrationsverket år 2000 och Integrationsverket slog upp sina portar 1998. Detta gjordes som ett led i den nya integrationspolitiken som ska gå ut på att uppmärksamma invandrarens behov i sakområden och inte att assimilera (www.integrationsverket.se).

Som nybakade socionomer ska vi ge oss ut att arbeta och jag tror att oavsett var vi tar anställning så kommer våra vägar att korsas av invandrare som behöver hjälp av något slag eller har problem med någonting. Vi ställs då inför frågan om vi, som socionomer, är kulturkompetenta och vad det då i såfall innebär att vara det? För Folkpartiet i Skellefteå innebär det att kommunen ska erbjuda invandrare undervisning i svenska såväl som i kulturkompetens; exempel på sådan i detta fall är kunskap inom samhällskunskap, historia, religion och naturkunskap. Denna kunskap menar folkpartiet behövs för att skapa förståelse för det svenska samhällets uppbyggnad och funktion (www.folkpartiet.skelleftea.org/hpglob.htm).

Masoud Kamali argumenterar kring för och nackdelarna med kulturkompetens och kommer fram till att *"det inte råder någon enighet om fördelar och nackdelar med etnisk likhet mellan klienter och socialarbetare i mångkulturella samhällen"* (Kamali, 2002,s.53): Vad är då detta "kulturkompetens" som så många använder så flitigt på så många olika sätt? Är jag kulturkompetent för att jag har rest mycket, bott utomlands, ingår i statistiken för invandrare enligt SCB, talar flera språk och så vidare i all oändlighet. Eller är jag färgad av just denna bakgrund och därför bär på en förförståelse som det kanske hade varit bättre om jag inte besatt? Jag har inte funnit något snabbt och enkelt svar på denna fråga så mot bakgrund av detta beslöt jag mig för att göra mitt fördjupningsarbete just med invandrare.

På den idrottsanläggning som jag besöker har jag noterat att det finns en hel del utländska killar som tränar men inga tjejer. Var är de? Varför tränar inte dom? Jag noterade att precis som svenska killar syns och hörs mycket mer än svenska tjejer så är många invandrantjejer ”försvunna” när man börjar titta efter dem. Frågorna var många och svaren få så jag beslöt att försöka hitta ett antal tjejer att intervjua om just den saken. Därför valde jag att fördjupa mig i integration och idrott som uppsatsarbete. Genom att använda idrotten som inkörsport skulle jag samtidigt kunna fånga upp frågor som intresserade mig och inte jag skulle inte behöva ha samma strikta etiska tänkande som om det vore klienter jag talade med. Samtidigt skulle kunna lära mig mer om just en grupp som inte jag visste speciellt mycket om. Denna grupp är muslimska tjejer födda i forna Jugoslavien, hitkomna för cirka tio år sedan.

Syfte

Syftet med uppsatsen blev att undersöka om muslimska invandrarflickor i 18-års åldern ägnar sig åt någon idrottsutövning eller inte och om de inte gör det, vad kan det i så fall beror på?

Frågeställningar

- Tränar flickorna inom någon idrott?
- Om inte, vad är det som gör att de inte idrottar?
- Vad anser de själv skulle kunna underlätta för dem att idrotta?
- Går det att finna en anledning till att de inte tränar i en eventuell kulturell skillnad?

Begreppsdiskussion

Med begreppet *invandrarflickor* syftar jag i första hand på just den kategorien av flickor jag intervjuat, dvs.; flickor från forna Jugoslavien med muslimsk bakgrund. I andra hand väljer jag att använda mig av den definitionen som är vanligast i den litteratur jag har använt, *invandrare* är en person som är född utomlands eller har någon förälder som är född utomlands. Därefter har man i den statistiska undersökning jag tagit del av valt att bryta upp begreppet i sin redovisning i tre kategorier; ungdomar födda utomlands, ungdomar födda i Sverige med båda föräldrarna födda utomlands samt ungdomar födda i Sverige med en förälder född utomlands. Deras status (flyktingar, invandrare med mera) eller deras vistelsetid här i Sverige

anses inte här ha någon särskild betydelse (Idrott och integration, en statistisk undersökning 2002).

Jag anser också att det är på sin plats att redogöra för min definition av *kultur* i detta arbete. Människor har i alla tider levt och verkat tillsammans i olika konstellationer. Dessa konstellationer finns i ett otal utseenden och storlekar och går in i varandra i komplicerade kombinationer. Sammansättningarna av dessa, som beror på bland annat nationalitet, klasstillhörighet, genus, religion, utbildning men även individuella intressen och preferenser, representerar alla olika former av gemenskaper som på olika sätt identifierar de individer som ingår i dem. I dessa forum för människors interaktion etableras både övergripande kultur, vilken är vanlig i till exempel en nation och specifik kultur, vilken är vanlig i till exempel en intresseförening som blir något sorts signum för de människor som ingår (Giddens, 1994).

”Kulturen rymmer de värderingar som medlemmar av en viss grupp omhuldar, de normer de följer i sitt beteende och de materiella ting de producerar. Värden utgörs av abstrakta ideal, medan normerna är bestämda principer eller regler som människor förväntas följa. [...] Kulturen rymmer människors livssätt i ett samhälle vilket kan skilja sig åt mellan olika grupperingar. Hur man klär sig, vilka seder och bruk man har samt ens arbetslivsmönster, religiösa riter och fritidsvanor ingår i begreppet (Giddens 1994, s.104).

Mänskliga kulturer uppvisar en stor variationsrikedom. Värderingar, normer och beteenden varierar i väldigt stor utsträckning från kultur till kultur. Det som anses helt normalt här i Sverige, till exempel att äta kräftor anses kanske helt befängt i en annan kultur där man äter hund och katt och anser att det är en delikatess?

Även en definition av *islam och muslim* är på sin plats. Islam är den yngsta av de stora världsreligionerna, stiftad av profeten Muhammed på 600 – talet. Islams heliga skrift är Koranen som Muhammed skrev genom förmedling av ärkeängeln Gabriel. Islam betraktar Jesus som en av profeterna men Muhammed är den största profeten och förkunnaren av den ende gudens, Allahs, vilja. Muslimerna iakttar bönestunder vända mot Mecka, profetens födelsestad. Religionen har ett förbud mot bilddyrkan (Vad varje svensk bör veta, 1991).

Islam vilar på fem stycken grundpelare; den första är att en muslim ska recitera den islamska bönen ”Det finns ingen Gud utom Allah och Mohammed är hans profet”. Vidare innebär det fem formella bönestunder dagligen som ska föregås av en rituell tvagning. Man ska iakttä fasta under Ramadan och man ska ge allmosor åt fattiga. Slutligen ska också rätttrogna företä en pilgrimsresa till Mecka (Giddens, 1994).

Är en individ endast muslim om han iakttar de fem grundpelarna? Är han mindre troende för att han inte fastar under ramadan? Eller vad innebär det att vara muslim? Kan det vara så enkelt att precis som att många av oss svenskar tillhör svenska kyrkan och betalar kyrkoskatt så går vi inte längre till kyrkan, utom för att gå på begravning, bröllop eller barndop men vi anser oss som kristna. Kan det vara likadant för en muslim? Vissa av kriterierna uppfylls men inte alla. Jag har i denna uppsats inte tänkt gå in på en teoretisk diskussion kring religion utan vill bara med min begreppsförklaring visa vad det kan innebära att vara muslim. Mitt fokus ligger inte heller i denna uppsatsen på religionen utan på kulturen men jag tror att det kan vara bra att veta vad religionen kan innebära för att få ett bättre perspektiv på de kulturella faktorerna.

2. METOD

Under denna rubrik kommer jag att redovisa mina motiv till metodval, mina urvalskriterier, källkritik samt etiska överväganden. Jag kommer även att beskriva hur jag gick tillväga för att genomföra och analysera min studie.

Metodval

Mitt syfte har varit att titta på hur invandrarflickors förhållande till idrotten ser ut och för att kunna göra detta på ett tillfredställande sätt så räcker det inte med att endast titta på existerande böcker och vetenskapliga undersökningar. Att känna till tidigare forskning är nödvändigt för att kunna jämföra och granska resultat av en egen undersökning men till min förvåning fann jag att det inte skrivits särskilt mycket om denna grupp. Därför beslutade jag att utföra en egen undersökning på fältet. Denna undersökning kan dock ske på olika sätt beroende på vilken information man är intresserad av att samla in. Mitt val föll på kvalitativ metod genom intervjuer. Detta för att se om jag kunde finna några likheter eller skillnader mellan veten-

skapliga teorier och flickornas verklighet. Valet av en kvalitativ metod karaktäriseras av en vilja att komma så nära forskningsobjektet som möjligt (Holme & Solvang, 1997) samt att *Kvalitativa metoder får inte framstå som något man alltid ska använda utan det är något som ibland kan ge bättre insikter, beroende på vad det är man studerar.*” (Broch m.fl. i Holme, Solvang, 1997, s.92)

I brist på tid kan jag inte göra en generell kartläggning av invandrarflickor utan min vilja är att försöka komma så nära, en mer djupgående uppfattning av ett mindre antal flickors subjektiva inställning till sitt förhållande till idrotten.

Urval

I sitt urval bör man sträva efter en balans bland de utvalda respondenterna. Med detta menas att man måste hitta personer som sitter på för syftet relevant information (Trost, 1997). Det visade sig inte vara helt lätt att komma i kontakt med flickorna via min ursprungstanke; att presentera mig för dem på en Korpen -anläggning, när de utövade olika aktiviteter. De fanns helt enkelt inte där! Därför fick jag ta hjälp av en idrottslärare vid en gymnasieskola som talade med sina kvinnliga invandrade elever och som sedan presenterade de som var intresserade av att delta i studien för mig. Detta gav mig fem respondenter, vilket är några färre än jag ville ha men jag ansåg att dessa ändå skulle kunna ge mig en skiss av situationen. Mina fem respondenter kommer alla från forna Jugoslavien och har en muslimsk bakgrund. De går samtliga sista terminen på en gymnasieskola i en medelstor stad. De kom samtliga hit till Sverige år 1992 med sina familjer och har tillbringat ungefär halva sitt liv i Sverige.

Jag är medveten om att detta kan ses som ett något smalt urval men praktiska omständigheter har gjort detta nödvändigt. Det behöver inte heller vara ett problem eftersom jag inte är intresserad av att göra några generaliseringar. Min studie tar sin utgångspunkt i de specifika flickornas uppfattningar och upplevelser och den vill inte ge svar som är giltiga för invandrarflickor i allmänhet. Det centrala i urvalet av respondenter till en intervju är att det har speciell relevans för området och att respondenterna besitter en speciell kunskap som är central för uppsatsens syfte. Genom att man betonar det specifika och går på djupet med respondenternas åsikter och erfarenheter (Denscombe, 2000)

Intervjuer

En av de vanligaste metoderna för kunskapshämtning inom kvalitativ forskning är att använda intervjuer. Intervjun som metod för inhämtning av information ger privilegierad information om det aktuella området eftersom den innebär direktkontakt mellan forskaren och nyckelpersoner på fältet (Denscombe, 2000) Detta ligger helt i linje med min tanke om att få reda på hur invandrarflickor ser på sina liv. Därför blir det naturligt att använda detta tillvägagångssätt som den primära metoden för kunskapsinhämtning.

Efter beslutet att använda mig av kvalitativa intervjuer så återstår det att välja mellan vilken typ av intervju jag vill göra. Det går att skilja tre olika typer av kvalitativa intervjuer; strukturerade, semistrukturerade och ostrukturerade intervjuer (Denscombe, 2000).

Att använda strukturerade intervjuer går ut på att forskaren ställer mycket avgränsade och tydliga frågor till respondenterna. Detta anser jag inte vara till någon större hjälp då det är viktigt för mig att de får uttrycka med egna ord vad som är viktigt för dem. Ändock anser jag mig behöva behålla ett visst mått av kontroll över uppsatsens omfång och därför anser jag att den semistrukturerade intervjun ger respondenten utrymme att tänka fritt men samtidigt också mig en chans att styra in diskussionen på ett antal i förväg bestämda teman.

En intervjuguide (se bilaga 1) kan beskrivas som en sammanställning av vad intervjun ska handla om i syfte att skapa en översikt (Kvalé, 1997). Men eftersom vi minns, tänker och känner på olika sätt skall också guiden göras personlig och samtidigt kommunicerbar. Intervjuguiden ger en översiktlighet som ger respondenten en möjlighet att själv kunna tala fritt utifrån egna preferenser (Trost, 1997). Mina respondenter har inte haft någon möjlighet att se ett orienteringsformulär innan intervjuerna tog plats och har därför inte haft någon möjlighet att förbereda sina svar. Visserligen kan detta ha gjort att respondenterna känt sig överrumplade men då frågornas karaktär snarare varit av det allmängiltiga slaget och mina intervjuobjekt varit frivilliga, tror jag inte att det har påverkat utgången.

Genomförande av intervjuerna

Vad det gäller mitt intervju förfarande känner jag att jag kommit väldigt nära de krav som Trost menar bör finnas för en kvalitativ intervju såsom att det inte ska finnas några åhörare,

miljön ska var så ostörd som möjligt och den intervjuade ska känna sig trygg i miljön.. Vidare menar han att innebörden av "anonym" är att ingen vet namnet på den intervjuade eller kan känna igen denne i texten och att ingen ska kunna ta reda på vem sagt eller gjort vad (Trost, 1997).

Vid intervjutillfällena har jag haft tillgång till ett lugnt beläget, lånat grupprum på en gymnasieskola där jag träffat tjejerna. Jag har börjat intervjun med att förklara för tjejerna om vem jag är och vad jag gör samt förklarat mycket noggrant för dem att de är helt anonyma samt att det de säger, inte kommer att redovisas såsom kommande från dem i mitt arbete. De flesta flickorna har dock svarat att *det spelar ingen roll*. Jag har också berättat för dem att jag spelar in deras intervjusvar och att jag gör det för att underlätta för mig själv, när jag sedan ska gå igenom mitt material. Samt att banden kommer att förstöras.

Resultatens tillförlitlighet

Jag är medveten om att de resultaten jag fått fram inte på något vis kan generaliseras att gälla samtliga invandrarflickor då min undersökning endast omfattar ett litet fåtal. Det är inte heller min tanke med uppsatsen att kunna göra några generaliseringar utan att försöka skapa mig en bild av situationen just för dessa muslimska flickor. Gällande uppsatsens tillförlitlighet så anser jag att den metod jag valt är den som leder till bäst resultat. Enligt min uppfattning har de flickor jag träffat haft en vilja att försöka beskriva sin vardag så uppriktigt som möjligt. Därför bedömer jag deras förutsättningar att ge mig en rättvisande bild som stor och har därför stor tillit till de svar som de uppgivit.

Bearbetning, redovisning och analys

Efter att intervjuerna genomförts lyssnades de igenom och sedan transkriberades de från banden direkt. När jag skrev ut intervjuerna så höll jag mig i stort sett till flickornas egna ordval men ibland har jag uteslutit vissa utfyllnadsord som de använt upprepande gånger i ett svar. Detta har jag gjort eftersom jag håller med Trost i det han säger om utfyllnadsuttryck; "Om man använder citat från intervjuer så kan man gott snygga till dem en smula, självfallet utan att förvränga dem och självfallet skall man ange att citaten är omgjorda från talspråk till skriftspråk" (Trost, 1997, s.97). Min uppfattning är att flickorna använde dessa uttryck utan att tänka på det själv och att det kanske skulle kunna vara sårande för deras personliga integ-

ritet om jag redovisade dem kontinuerligt. I de fall där jag tolkar det som om de har en innebörd och fyller en funktion för analysen, har de fått kvarstå.

Därefter läste jag igenom utskrifterna för att urskilja eventuella mönster eller gemensamma drag och skillnader. I dessa mönster har jag urskiljt de frågeställningar som jag vill gå vidare med och därefter har jag gjort en systematisk analys av intervjuerna utifrån de frågeställningar som jag ville ha svar på. Utifrån den bild jag fick fram har jag sedan letat upp litteratur och teorier som jag ansåg vara relevanta för min analys. Jag har valt att presentera intervjumaterialet i teman eftersom det ger läsaren en bra översikt. Jag har valt att inte dela upp redovisningen av resultat och analys i separata kapitel utan analysen kommer i direkt anslutning till temat jag redovisar för.

I mitt arbete har jag valt att referera till ett sociologiskt perspektiv eftersom jag anser att detta teoretiska perspektiv passar in bättre på mina tankar kring integration och idrott samt kultur och familj än kanske ett psykologiskt perspektiv hade gjort. Jag har hållit mig framförallt på mikronivå i denna uppsats men jag tror att det skulle kunna belysa uppsatsen en hel del om man från början hade haft perspektivet både på mikro- och makronivå och låtit makronivån komma in redan i intervjuerna.

Etiska överväganden

Kontakten med mina respondenter har förmedlats via deras idrottslärare. Detta blev enda sättet för mig att komma i kontakt med dem då mina egna försök misslyckade. Jag har funderat över på vilka kriterier idrottsläraren valt ut dessa flickor. Enligt idrottslärarens egen uppgift så har han frågat i klasserna och dessa flickor har valt att ställa upp. I mitt arbete väljer jag att lita på att så är fallet och att det inte finns något bakomliggande, dolt motiv från idrottslärarens sida. Jag tror inte heller att flickorna har känt ett tvång att ställa upp som respondenter på idrottslärarens uppmaning eftersom de berörda flickorna inte längre hade någon undervisning för denne läraren.

Jag har funderat mycket över själva intervjusituationen och hur svår den är. Vad kan man fråga om? När blir en fråga svår och tung? Hur påverkar jag situationen? Ställer jag ledande frågor? Fick flickorna tala till punkt? Kom jag med onödiga kommentarer eller hjälpte kommentarerna till att göra flickorna trygga? Inför min första intervju var jag väldigt nervös och

undrar efteråt hur det påverkade situationen? ”*Man kan läsa sig till en hel del, men man måste öva sig mycket och en del blir aldrig bra intervjuare hur mycket de än försöker*” (Trost, 1997, s.7). Jag kan bara hålla med! Det var en svår situation som jag tror endast kan bli riktigt bra genom en hel del träning. Funderingar kring vad som sker när man spelar in en intervju har uppkommit. En av flickorna hade en invändning mot detta och den bestod i att hon inte tycker om att höra sig själv på band. Detta löste sig dock genom att det räckte för henne att jag lyssnade på bandet efteråt och inte hon själv. Jag är medveten om att själva bandupptagningen kan ha påverkat svaren i olika riktningar och har tagit hänsyn till detta.

Min tanke ligger i linje med vad Holme & Solvang (Forskningsmetodik, 1997, s.107) uttrycker om *roller* dvs. de förväntningar som aktörerna har på varandras beteende. Jag har försökt att vara uppmärksam på detta i min analys samt försökt att förklara för flickorna att det är deras åsikter och tänkande jag är ute efter och inte vad de tror att jag vill höra samt försökt att formulera mig så i frågeställningarna att de inte skulle hitta något speciellt mönster. Trots detta, tror jag mig urskilja att en av respondenterna formulerade sig i vissa frågor såsom hon trodde att jag ville ha svar. Detta har jag naturligtvis tagit hänsyn till, men då syftet med denna uppsats inte är att använda materialet i generaliserande syfte har jag använt det. Eftersom jag har en önskan om att arbeta med invandrarfrågor i framtiden kan ett visst egenintresse ha infunnit sig då intervjuerna genomfördes och när denna uppsats författats. Min önskan om att förstå problematiken kan omedvetet ha påverkat mig i viss riktning allt eftersom uppsatsen tagit form.

Avgränsningar

För att avgränsa min undersökning har jag valt att göra min grupp av respondenter så homogen som möjligt, det vill säga muslimska flickor i 18-års åldern från Forna Jugoslavien. Detta för att kunna urskilja eventuella mönster. Jag har även avgränsat min undersökning till en medelstor stad i Skåne, då jag velat att även utbudet av olika idrottsaktiviteter skulle vara så homogent som möjligt.

Källkritik

Allt vi använder oss av för att få kunskap om olika saker är kunskapskällor. Källkritiken har till uppgift att värdera dessa kunskapskällor och bedöma dess trovärdighet (Thurén, 2001).

Jag har i min uppsats använt mig av två olika typer av källor, litterära och icke litterära. Den teoretiska bakgrunden ligger på studier av litteratur som behandlar för min uppsats aktuella frågor. Min egen undersökning bygger på de svar jag fått av de respondenter jag intervjuat.

För att skapa en bra grundkunskap kring det ämnesområde jag valt att studera, har jag sökt litteratur som behandlar framförallt kultur, etnicitet, mångkulturism och idrott i allmänhet men invandrarflickor och deras relation till idrott i synnerhet. Jag har använt mig av den litteratur jag fann, som var specifik för invandrarflickor och idrott men tvingats göra ett urval vad det gäller övrig litteratur då mitt material blev allt för omfattande. De icke litterära källor jag använt mig av i min studie består av de intervjuer jag har genomfört med de fem flickorna.

Metoddiskussion

Här anser jag det viktigt att påpeka vilken roll min egen förförståelse spelar i mitt sätt att inhämta information som jag fått vid de olika intervjutillfällena. Jag är medveten om att mina tidigare erfarenheter i form av kunskaper från utbildningen, resor samt medias påverkan har en betydelse och effekt för mitt resultat. I en undersökningssituation är det omöjligt att vara helt objektiv, vilket innebär att jag helt omedvetet tolkar de svar jag får utifrån mina referensramar.

Fortsatt framställning

Uppsatsens fortsatta disposition inleds med ett kapitel om de teorier jag ansett relevanta för mitt arbete samt den tidigare forskning som jag tagit del av. Därefter följer ett kapitel där jag i temaform redovisar mitt resultat samt min analys. Därpå följer en kort sammanfattning av resultatet och slutligen kommer en slutdiskussion.

3. TIDIGARE FORSKNING

Nedan presenterar jag de två forskningsrapporter som jag funnit tillämpbara på mitt arbete. Båda härstammar från undersökningar gjorda inom idrottsrörelsen och är daterade 2002.

SISUs Projekt; ”*Idrott Delaktighet Utbildning Integration*”

Under 1998-2001 genomförde SISU Idrottsutbildarna¹, ett projekt som kallades för ”Idrottdelaktighet-utbildning-integration” (hädanefter kallar jag den SISU rapport). Syftet med detta projekt var att genom en särskild utbildningssatsning, utveckla och stärka integrationen i utsatta bostadsområden genom att använda idrottsföreningarna hitta sätt att integrera invandrarna i det svenska samhället. Målgruppen var barn, ungdomar och vuxna med invandrarbakgrund inom och utanför de lokala idrottsföreningarna. Särskilt skulle man uppmärksamma flickor och kvinnor som i mindre omfattning är med i idrottsföreningar. Att just kvinnorna skulle uppmärksammas menade man skulle leda till att dessa skulle få en större social kontaktyta samtidigt som de med sitt kvinnliga perspektiv skulle kunna påverka idrottsrörelsen .

Projektet har verkat i 35 utsatta bostadsområden och byggt upp ett nätverk för integration mellan den enskilde individen, föreningslivet, näringslivet och kommunala organisationer. 13 SISU-distrikt med lika många projektledare och cirka sextio idrottsföreningar har deltagit i projektet. I vissa fall har man ägnat sig åt rena idrottsaktiviteter såsom simning, gymnastik, fotboll mm, i andra har man haft cirkelverksamhet, kulturkvällar och ”natureskolor”. Man har också försökt att involvera de lokala invandrarföreningarna i projektet. En extern utvärderare har följt upp projektets utveckling och med hjälp av kvalitativa metoder sökt efter de hållbara förändringarna i projektets arbetsprocess. Intentionen var att dels skaffa sig mer kunskap om invandrare som individer; deltagande i idrottslig verksamhet och deltagande inom folkbildningen i idrott, dels att finna modeller för att i ökad utsträckning integrera invandrare i idrottsföreningar och därmed i samhället. Projektet har granskats av en extern och oberoende utvärderare vid namn Raul Reyes som vid tidpunkten för utvärderingen av SISUs projekt arbetade som utbildningssociolog vid Södertörns folkhögskola och SISU rapporten finns i sin helhet på www.svenskidrott.se/sisu/rapport

En av sakerna man fann i detta projekt var att det var svårt att nå idrottsintresserade invandrarflickor genom idrottsföreningarnas verksamhet. Man saknar kunskap om varför så är fallet. En enkel hypotes är i utvärderingen av projektet att det kan bero på kulturella skillnader. Samarbete med skolan kunde ibland ge ett bättre resultat. Skolan ger föräldrarna en ”trygghetsgaranti” vilket en förening har svårare att ge. Några av kriterierna för kvinnligt

¹ SISU Idrottsutbildarna är idrottens utbildningsorganisation och verksamheten utgår från idrottens behov av utveckling. Finns i 22 distrikt i Sverige.

deltagande har enligt en kvinnlig cirkelledare som deltog i projektet, varit ”att ha en kvinnlig cirkelledare, att vara för sig själva, att isolera sig från andra (manliga) ögon, att deras småbarn får följa med och vara i samma lokal, att lokalen bör ligga nära (helst i) bostadsområdet, att deltagandet inte får kosta något” (SISU rapport. s.16).

Kritiken som framförts har handlat om att ett i tid begränsat projekt i kombination med integrationsfrågor har ifrågasatts som en lämplig arbetsform. Man menar att integrationsinsatser måste vara långsiktiga och förutsätter en process då man har med människor, värderingar och inställningar och göra. Kritiken handlar också om att majoriteten av de 13 SISU-distrikten som deltog saknar en klar strategi för att skapa kontinuitet i integrationsarbetet. Samt att det finns en bristande vilja eller förmåga inom idrottsklubbarna. Med projektet har man velat skapa mer acceptans för de nya kombinationerna idrott - religion, idrott - politik, idrott - kultur, idrott – arbetsmarknadspolitik och på så vis bryta ned traditionella arbetssätt bland idrottsledarna och skapa nya inställningar till integration bland dem och detta kräver en kombination av handlingsplan, uthållighet och långsiktigt tänkande (Ibid. s.20).

Riksidrottsförbundets statistiska undersökning; ”*Idrott och integration 2002*”

Riksidrottsförbundet (RF) gav år 2002 ett uppdrag till Statistiska Centralbyrån (SCB) som bestod i att undersöka idrottsvanorna hos ungdomar med invandrarbakgrund 3 000 statistiskt utvalda ungdomar med invandrarbakgrund i åldrarna 13-20 år fick svara på frågor om sina idrotts- och motionsvanor (Idrott och integration, en statistisk undersökning 2002). Man valde att dela in invandrarungdomarna i 3 kategorier i denna undersökning;

- Ungdomar födda utomlands, gruppen innehöll 1 175 ungdomar
- Ungdomar födda i Sverige men med båda föräldrarna födda utomlands, gruppen innehöll 1150 ungdomar
- Ungdomar födda i Sverige med en förälder född utomlands, gruppen innehöll 678 ungdomar

För att SCB skulle få ett jämförelsematerial var frågorna i enkäten nästintill identiska med de frågor som användes för att undersöka 4 000 ungdomar (alla kategorier) i motsvarande ålders motionsvanor 1998. Jag använder mig i den fortsatta texten till viss del även av siffrorna från denna undersökning för att få ett jämförelsematerial. När jag använder mig av detta jämförel-

sematerial skriver jag året 1998 i samband med redovisningen. SCB finner en markant skillnad mellan grupperna och den grupp som utmärker sig mest är gruppen med ungdomar som är födda i Sverige med en förälder född utomlands. Detta menar författarna kan bero på att många som har en förälder som är född utomlands inte själv upplever sig som invandrare men är det rent definitionsmässigt. Svarefrekvensen i studien var 51 %, vilket de menar kan tyckas vara en låg siffra men som enligt SCB är en ganska normal siffra för den typen av undersökning. Man menar också att svarefrekvensen är så pass hög och siffrorna så pass tydliga att det ändå gick att dra klara slutsatser av materialet. Då jag endast är intresserad av hur flickornas motionsvanor ser ut, har jag då det går, valt att endast redovisa den delen av undersökningen. Rapporten finns att läsa i sin helhet på www.rf.se för den intresserade.

På frågan ”*Tränar och eller tävlar du i en idrottsförening*”? Svarade 39 % av invandrarflickorna ”Ja” på denna fråga. Fördelningen i ursprunget av dessa invandrarflickor var att 27 % var födda utanför Europa, 37 % var födda i Europa och 50 % var födda i Sverige. Detta blir 114 % men det är så det är redovisat i materialet och jag kan inte ange någon orsak till detta. 1998 på samma fråga svarade 45 % av de tillfrågade flickorna (alla kategorier) ”ja” på samma fråga. Slutsatsen som RF drar är att ju större avstånd det är mellan ursprungslandet och Sverige desto mindre idrottar man. Man konstaterar också att åldern spelar roll för både pojkarna och flickorna, idrottandet minskar med stigande ålder.

På frågan ”*Vilken typ av motion utövar du utanför den organiserade idrotten*”? Blev svaren från flickorna att 53 % tog promenader, 35 % joggade, 24 % cyklade och 22 % simmade.

Det ingick även en fråga om hur man skulle vilja *förändra idrotten* för att få lust att börja träna i en idrottsförening och de svar som framkom var bl.a. med lägre avgifter (34 %), bättre träningstider (23%) och att alla som vill ska få vara med (19 %) samt att det skulle behövas fler lokala anläggningar (17 %). I dessa siffror finns *båda* könen redovisade. Här kommer den ekonomiska aspekten i första hand. Svaren skiljer sig dock inte markant från svaren man fick 1998 på ungdomsundersökningen.

När man frågade ”*varför slutade du träna i en idrottsförening*”? Blev svaren bland samtliga tillfrågade att de tappat intresset (51 %), hade brist på tid (29 %) samt att de fick andra intressen (23 %). Dessa variabler innehåller inte heller dessa någon större skillnad jämfört med de svar man gav i undersökningen 1998.

Sammanfattningsvis anser man på Riksidrottsförbundet att undersökningen ger en positiv bild av idrottandet bland ungdomar med invandrarbakgrund. De menar att dessa deltar i den organiserade idrottsverksamheten i nästan lika hög grad som ungdomar i allmänhet. Det man ändå finner negativt är att tjejerna är betydligt mycket mindre aktiva inom idrotten än killarna. RF menar att man måste arbeta mer aktivt för att öka attraktionskraften till idrottsutövandet framförallt bland tjejerna.

4. TEORI

I mitt arbete har jag valt att använda mig av flera olika teorier. Sociologiska, psykologiska och socialpsykologiska. Detta för att kunna hitta en förklaring till den komplexa verklighet som mina respondenter lever i.

Anthony Giddens

Jag har använt mig av Giddens teorier eftersom det, som Giddens själv uttrycker det med; *”sociologiskt tänkande är avgörande för att vi ska kunna förstå oss själva, vilket i sin tur kräver att vi har en bättre bild av den värld som omger oss”* (Sociologi, 1994, s.11). Han menar vidare att ämnet sociologi bidrar till att utveckla fantasin, öppnar nya perspektiv och fördjupar vår förståelse för kulturer som skiljer sig från vår egen. Giddens använder ett perspektiv som suddar ut gränserna mellan mikro- och makroförhållandet och integrerar den enskilde individen i samhället som ett nav i maskineriet. Med sitt dualitetsbegrepp tar han avstånd ifrån uppdelningen mellan samhällsstruktur individ. Individen är en handlande människa som kanske inte alltid har total kontroll över handlingens konsekvenser men som trots allt är den drivande motorn i den ständigt utvecklingsbara och moderna samhällskroppen. En enklare förklaring skulle kunna vara att om samhällsstrukturen är ett kinaschack så är den enskilde individen både en av spelarna, en av spelpjäserna samt den som bestämmer spelreglerna (Sociologi, 1994)

Med en definition av familj, släkt och äktenskap enligt Giddens kan man beskriva en familj som en grupp individer som är sammankopplade till varandra via släktband och det är de vuxna som har ansvar för de yngre. Släkt är de relationer som finns mellan människor som man

får antingen genom arv (barn, barnbarn) eller genom äktenskap och slutligen kan äktenskap definieras som en officiellt erkänd och sanktionerad sexuell förening mellan två vuxna människor (Sociologi, 1994).

Erwin Goffman

Vidare har jag tagit hjälp av Erwin Goffman för att förklara hur mellanmänsklig interaktion tar sig uttryck. Genom att använda teaterns terminologi har han dragit paralleller till människans vardagsaktiviteter. Goffman beskriver en tolkande och kalkylerande individ som är starkt beroende av att allt flyter på och att alla sköter sitt ansvarsområde. Han jämför individens interaktion med en teaterscen där aktörerna har olika roller allt eftersom pjäsen utvecklar sig.

En individs roll i ett socialt system bestäms av de förväntningar han själv och andra har på honom i en viss position eller situation. Man kan också förklara det med Goffmans syn på roller, att när man som människa går in i en interaktion med en annan människa så väljer man en viss framtoning eller tar på sig en viss roll beroende på hur situationen ser ut just i denna interaktion. Varje enskild individ som går in i ett interagerande bär med sig sin helt egna roll i just den situationen. Precis som skådespelare på en scen som har en repertoar av olika roller med olika karaktärer så går vi människor ut på scenen med en ny roll i varje interaktion med våra medmänniskor. Vi har alltså en repertoar av olika "Jag" att välja utifrån när vi ställer oss på scenen. Detta "Jaget" måste löpande uppdateras av oss människor för att kunna ge den (själv-) bild som var avsedd för de övriga inblandade i interaktionen (Sociologi, 1974)

Förväntningarna som finns på en viss roll kan alltså variera inom vissa gränser. Det är det sociala och kulturella systemet som sätter dessa gränser. Det är många som har förväntningar på rollen "jag" antar i en interaktion och dessa förväntningar måste "jag" ikläda mig och många gånger sätta min personliga prägel på. Hur dessa förväntningar på mitt "jag" ser ut är beroende av traditioner, normer, förordningar och andra uttryck för ett visst kultur- och samhällsmönster. Hur "jag" beter mig i en given situation styrs av de förväntningar som omgivningen har, det vill säga de rollförväntningar som finns. Lite enkelt kan man säga att om "jag" möter en bekant på stan så förväntar han sig att jag ska hälsa på honom eftersom jag känner honom, om jag inte gör det kan "jag" som aktör råka ut för sanktioner av min bekant eftersom denne tog illa vid sig.

Ibland kan dessa olika roller som vi spelar på livet scen hamna i konflikt med varandra. Exempelvis kan rollen som elev kollidera med rollen som storasyster om ”jag” vet att imorgon ska det skrivas ett stort prov i matematik i skolan och ”jag” måste läsa på för att klara provet samtidigt som lillasyster vill att jag ska hjälpa henne med hennes hemläxa. Vilket ska ”jag” prioritera? Om omgivningen förväntar sig att en individ ska uppföra sig på ett visst sätt i en given roll så är sannolikheten stor att så också ska bli fallet. Detta fenomen kallas ”*självuppfyllande profetia*” eller med W.I. Thomas² ord ”*Om något definieras som verkligt så blir det verkligt i sina konsekvenser*” (Sociologiskt lexikon, 1997, s.279).

Bengt Arne Larsson

Här har jag använt mig av en del socialpsykologiska tankar författade av Bengt Arne Larsson rörande grupper, normer och gruppattraktion. Denne beskriver grupper av olika slag med att vi alla ingår i grupper av olika slag. Det kan vara en familj, en etnisk grupp, en kamratgrupp och kanske även en förening. Definitionen på en grupp i socialpsykologiskt sammanhang är ”*en samling individer, minst två, som har någonting gemensamt, vilket gör att de interagerar på något sätt. Gruppmedlemmarna anser sig också tillhöra en enhet, gruppen, med vissa gemensamma mål, värderingar och normer*” (Psykologi – en grundbok, 1989, s.31).

Man kan dela in grupper i två olika kriterier – primärgrupp och sekundärgrupp. Där känslan av samhörighet mellan gruppmedlemmarna kan variera men den kan också variera från grupp till grupp. I en *primärgrupp* så är samhörighetskänslan stark. Gruppen är liten, tämligen stabil och varaktig. Medlemmarna känner varandra väl och relationerna är djupa. Detta innebär att medlemmarna i gruppen har stort inflytande på varandra och även kontroll över varandra. Inom primärgruppen deltar man med hela sig själv i en ansikte mot ansikte relation. Familjen och den närmsta vänkretsen är exempel på sådana grupper. Primärgruppens betydelse för individens socialisation och personlighetsutveckling är också stor.

Sekundärgruppen däremot kännetecknas av att den är opersonlig och bara engagerar en del av individen, medlemmarna har ofta inga intima, personliga kontakter utan man möts inom sitt intresse- eller yrkesområde. Kommunikationen försiggår oftast på en formell väg via anslag,

² W.I. Thomas var sociolog och forskade huvudsakligen kring anpassning och assimilation.

kallelser, brev eller liknande. Sammanhållningen brukar vara svag i dessa grupper eftersom gruppmedlemmen oftast upplever sig själv som betydelselös för gruppens fortlevnad, medlemmar kommer och går men gruppen består.

Socialt tryck är det fenomen som får människor att underkasta sig och följa de sociala normerna och detta fenomen är ofta oerhört stark. Konformitet, eller likriktning innebär att det finns en överensstämmelse med de sociala normerna eller förväntningarna i en grupp. Denna konformitet kan vara äkta, det vill säga grundad på ett accepterande av normen eller falsk, det vill säga när personen bara ger ett sken av att tänka och tycka i enlighet med normen (Psykolog en grundbok, 1989).

Seija Wellros

Vidare har jag använt mig av Seija Wellros tankar kring kulturmöten till vardags. Hennes tankar och teorier är förankrade i hennes mångåriga erfarenhet såsom invandrare, lärare i svenska för invandrare, lärarutbildare och psykolog. Hon försöker tydliggöra sambandet mellan språk, kultur och beteende men tar även upp de psykologiska mekanismer som styr tolkningen av det vi ser och hör. Samtidigt som hon också försöker visa på hur den egna kulturbakgrunden påverkar hur man som individ tolkar andras språkanvändning och beteenden.

Om man tittar på strukturen i en grupporienterad kulturs människosyn, i enlighet med Wellros finner man att familjen är den självklara grunden i samhällsstrukturen. Familjens bästa är liktydigt med de enstaka familjemedlemmarnas bästa. Det är mycket sällsynt att någon bor ensam utan alla har en "familj". Socialisationen går i huvudsak ut på att lära sig gruppens normer men man ska även lära sig att känna lojalitet mot gruppen och identifiera sig med familjen. Den egna identiteten beror mer på en roll och status inom gruppen än på olika slags psykologiska egenskaper. Den äldste sonen i familjen vet sina plikter och de yngre syskonen vet vad de kan förvänta sig av honom. Samtidigt vet den äldsta dottern också vilka hennes ålägganden är gentemot föräldrarna och småsyskonen. Könnsrollerna blir därför komplementära vilket innebär att det finns sysslor, arbetsuppgifter och olika skyldigheter som på ett "naturligt" sätt mer lämpar sig för män respektive kvinnor och därför blir det naturligt att redan från födseln uppfostra flickor och pojkar olika så att de sedan kan ha olika arbetsuppgifter och skyldigheter i den egna gruppen och i storsamhället. Vilket också ger att båda könen är oumbärliga för varandra (Kulturmöten till vardags, 1993).

Carl Martin Allwood

Allwood är professor i psykologi och forskar främst inom kognitionspsykologi samt kunskapsantropologi han menar att som person bli delaktig i en kultur innebär att man anpassar sig till den omgivning man befinner sig i. Individen tar till sig de olika förhållningssätt, förståelser och värderingar som den utsätts för och individen blir också delaktig i kulturen. Det innebär också att personens självförståelse kommer att grunda sig i den kulturella förståelse som gruppen tillhandahåller. Enligt etnologen Billy Elm (1993) i Allwood så finns det fyra vanliga kriterier för att identifiera en etnisk grupp; att man själv och omvärlden uppfattar gruppen som en grupp, att gruppen har en uppfattning om ett gemensamt ursprung, att man i stor utsträckning gifter sig inom gruppen samt att gruppen skiljer sig från andra grupper vad det gäller olika kollektiva egenskaper (Tvärkulturella möten, 2000, s. 43).

5. RESULTATREDOVISNING

Mitt syfte är att undersöka om invandrarflickor tränar på fritiden och om de inte gör det varför så inte är fallet. För att se syftet i olika infallsvinklar har jag valt att redovisa mitt resultat i olika teman. Jag inleder med en redovisning av själva *förhållandet till idrotten* och går sedan vidare med att se på hur *familjesituationen* påverkar både inom men mest utanför idrotten och avslutar med att titta på hur flickorna tror att deras *framtid* ser ut. Mitt sista tema är *religion*. I min redovisning har jag valt att redovisa mina respondenter under förkortningen IP (intervju-person), och ge dem en siffra. Detta för att flickorna inte ska kunna identifieras eller för att jag ska kränka deras integritet genom att döpa om dem till svenska flicknamn.

Förhållande till idrotten

När jag frågade mina respondenter om *varför man ska idrotta* så svarade fyra av dem att det var viktigt att hålla sig i form och att inte bara sitta hemma och lata sig. Det var också viktigt att idrotta för hälsans skull och att man kände sig piggare men framförallt för att behålla figuren/vikten, som en flicka valde att uttrycka det; *man måste ha bikini på sig* (IP 3). En annan uttryckte det; *Om jag hade gått upp jättemycket i vikt då hade jag nog börjat träna* (IP1).

Ingen av flickorna ägnade sig åt någon organiserad idrottsutövning vid intervjutillfället. En av dem skulle börja med "Step – up" efter nyår. *Anledningen till att ingen av flickorna var aktiv var att de inte ansåg sig hinna med det. De uppgav alla att de hade väldigt mycket skolarbete nu på sista terminen på gymnasiet samt att de även hjälpte till hemma efter skolan och därför inte hann träna. Det var också viktigt att hinna träffa kompisarna. Priset för aktiviteten ansåg de flesta av tjejerna inte spelade roll medan en av intervjupersonerna menade att hon ...hellre skulle ge trehundra kronor varje månad till kläder än att jag måste ge allting till gymna* (IP 3). De flesta tjejerna uppgav att de tidigare hade tränat i organiserade former. Då oftast med styrketräning. En säger; *....men innan när jag var yngre så styrketränade jag. Det trivdes jag rätt så bra med. Det kändes så skönt att komma och få träna och sedan duscha och så kommer man hem och känner sig så lugn...* (IP2)

Under intervjun framkom också att *de aktiviteter som flickorna ansåg vara motion* men inte organiserade idrottsaktiviteter var promenader, simma och jogga. Samtliga uppgav att de promenerade mycket, dock föreföll det som om de flesta promenerade med ett mål, t ex att gå till skolan, kompiserna eller affären. En flicka uttryckte sig så här; *Jag kanske ska till banken, jag ska kanske gå ut och handla någonting och det blir liksom ganska långa sträckor. Jag har alltid gått mycket. Jag har aldrig varit den här lata tjejen som bara suttit i buss eller bil* (IP2). En intervjuperson uppgav att hon simmade och joggade på fritiden

Om flickorna fick bestämma själv, utan tanke på någonting annat än sig själva så skulle några av *de idrotter de skulle vilja ägna sig åt vara*; volleyboll, fotboll, gymnastik, bergsklättring och fallskärmshoppning. Ett ganska brett register med olika aktiviteter men det, de själva uppgav skulle kunna intressera dem. Några av flickorna säger också att de hellre går till en idrottsaktivitet tillsammans med en kompis än att de går ensamma. Det är roligare om man är flera och man kan peppa varandra är återkommande fraser i intervjuerna. *Om jag hade hittat en person, en kompis eller något som spelade fotboll också, då hade jag säkert också gjort det* (IP1). Alla flickorna uppgav att de har goda vänner både svenska väninnor och landsmän men ingen direkt som de vill träna med.

Några av flickorna tyckte att det var *svårt att få kontakt med idrottsklubbar* de var intresserade av. De visste inte vart de skulle ringa om de ville vara med eller vart de skulle vända sig. Trots det kom de oftast fram till att om de verkligen var intresserade av att börja kunde de alltid snacka med någon kompis eller ringa kommunen och fråga. *men det är svårt att hitta,*

man vet inte vad man ska söka, man måste ju fråga kompisarna om de vet och så. Annars får man ringa någonstans, jag vet inte var. Kommunen och fråga (IP4).

När vi talade om *hur idrottsaktiviteterna såg ut i deras ursprungsland* framkom att det fanns skolgymnastik och att flickorna deltog i grundskolan. Därefter deltog inte flickorna längre i någon organiserad gymnastik men det framkom också att detta ofta berodde på att de inte gick vidare till gymnasieutbildning i den utsträckningen som man gör här i Sverige. *Som tjej är det inte många (aktiviteter) antingen är det så att de inte får för sina föräldrar eller så är de inte intresserade av det själva (IP1).* En annan tjej väljer att uttrycka det; *Men nu har de börjat starta idrottsklubbar, efter kriget är detta, för de fanns inte förr (IP 4).* En annan flicka menade att sommartid finns det ett stort utbud av andra aktiviteter som kanske inte räknas som idrott men som man ägnar sig åt när man är där; *Typ när man är på stranden, kan man alltid hyra någon Jet - ski eller sådana grejor (IP 5).* På somrarna åker de flesta av mina respondenter hem till forna Jugoslavien och vistas där en tid och då kan flickorna ägna sig åt dessa aktiviteter.

Analys

Utifrån vad jag fått fram av mina intervjuer så tycker jag mig inte kunna dra några självklara slutsatser. Mitt underlag är för litet för att rent statistiskt kunna jämföras med den undersökning SISU genomförde under tre år eller för att jämföra den med RF och SCB undersökningen. Den slutsatsen jag drar är ändå att flickorna tränar mindre än genomsnittet. Utav fem tillfrågade flickor var det ingen av dem som aktivt deltog i någon form av organiserad idrottsutövning. Men de hävdar att de istället tar vara på möjligheterna till "fria" aktiviteter såsom promenader och jogging. Detta framgår också av den statistiska undersökningen som SCB gjorde åt Riksidrottsförbundet, där 35 % av respondenterna joggade och 53 % tog promenader.

Det jag tycker mig skimta igenom i mina intervjuer är att flera av flickorna tyckte dels att det var tråkigt att träna ensamma samt att det var lite omständligt att veta hur man skulle gå tillväga för att få kontakt med just den idrottsföreningen som i sitt utbud, hade just den aktiviteten man var intresserad av. I SISUs redovisning av sitt treåriga projekt framgår det att vissa idrottsföreningar hade ett "sparsamt engagemang" för själva projektet. Detta menar SISU är

något som kräver fler inriktade studier för att kartlägga faktorerna bakom fenomenet (SISU rapport, s.30).

Flickorna ägnar sig åt vad jag väljer att kalla "fria" aktiviteter såsom promenader, jogging och simning. Anledningen till att flickorna inte tränar uppger de själva först och främst bero på att de helt enkelt inte hinner. Det är först när jag börjar skrapa lite på ytan som jag får reda på vad det innebär att inte hinna. De prioriterar skolarbete och att hjälpa till hemma samt att träffa sina kompisar. När det kommer till viljan att börja träna så är flickorna näst intill konforma i sina svar, enda anledningen de kan se att börja aktivt träna är om de går upp i vikt eller om deras kroppar förändras negativt efter en eventuell förlossning. Själva menar de att det finns ingenting som skulle kunna underlätta direkt för dem att börja träna om inte dessa ovan angivna anledningar förelåg. Möjligtvis skulle de kunna tänka sig att börja träna om de hade en god vän att träna tillsammans med eller om det kanske hade varit något enklare att få kontakt med precis den idrottsrörelse som man är intresserad av

Familjen

Samtliga flickor kom från stora familjer, med svenska mått mätt, där föräldrar och ett till två barn blivit storleken på en kärnfamilj. För att ge läsaren en bild väljer jag att redovisa för mina *intervjupersoners familjesituation*; En IP har föräldrar och fyra syskon, nästa IP har föräldrar och sex syskon, en IP uppger att hon lever med mamma och lillebror samt att hon har fler syskon, hur många blev dock aldrig riktigt klarlagt, nästa IP lever med föräldrar och fyra syskon samt en IP är sedan i somras gift och sammanboende med maken och har ännu inga barn men kommer från en familj med föräldrar och fyra syskon.

Samtliga flickor är i 18 – års åldern och bor med sina familjer i lägenheter, några har eget rum och några delar rum med syskon. Vad det gäller flickornas föräldrars situation så varierar det en del. Någon har arbete, andra går i skolan, andra är arbetslösa och någon är sjukskriven. Flickorna uppger att de har svenska väninnor men att det mest är tjejer från klassen som de träffar för en fika på stan eller någon annan aktivitet relaterad till skolan. Mest umgås de inom sin egen nationalitet. En flicka säger; *....i vår klass är alla vän med alla, alla brukar vara med alla, men jag och hon, min kompis, vi brukar vara för oss själva för det mesta* (IP1). Vid ett flertal gånger under intervjun återkommer denna intervjuperson till att hon bara umgås

med sin bästa kompis som också är landsmaninna och inte direkt med någon annan än henne om det inte är så att väninnan är sjuk då de övriga klasskamraterna var okey.

Något som framträder genomgående i intervjuerna är att majoriteten av flickorna uppger att en av anledningarna till att de *inte ägnar sig åt idrottsaktiviteter* är att de vill hjälpa till hemma. En flicka uttrycker det; *I och med att vi kommer från Forna Jugoslavien så är vi mycket för att hjälpa varandra, jättemycket* (IP5). En annan säger att; *Det händer ibland att jag hjälper till när jag har lust eller när jag hinner men det är inte så att de säger till, ja du ska göra det och det och det* (IP4).

Analys

Genom de svar jag fått på hur flickorna bor tror jag att de alla, utom en som lever med sin frånskilda mor och sina syskon, bor i vad Giddens kallar för kärnfamiljer, det vill säga att familjen består av två vuxna som bor tillsammans med sina barn. Jag kan inte se några tecken på att flickorna skulle bo i så kallade utvidgade familjer, det vill säga en social gruppering där tre eller flera generationer bor tillsammans (Sociologi, 1994). En av flickorna hade själv påbörjat sin "egen" kärnfamilj på annan ort men umgicks ofta med sina föräldrar och syskon.

SISU menar i sin utvärdering att det varit svårt att nå idrottsintresserade invandrarflickor via den organiserade idrotten och en hypotes de använder är att detta kan bero på kulturella skillnader (SISU rapport, s.11). Vilka dessa kulturella skillnader skulle kunna vara eller yttra sig som framgår inte av SISUs utvärdering. Utifrån mitt eget material skulle möjligtvis en av dessa kulturella skillnader kunna vara flickornas bindning till familjen och dess normer och värderingar. De kommer från stora familjer där de tidigt lärt sig att ta ansvar för sina syskon och hjälpa till hemma. Efter skoldagens slut går de flesta av dem hem och hjälper till med göromålen som behövs göras i hemmet. De har också sin framtid utstakad genom att de vill gifta sig med en man helst ur deras egna led och bli goda mödrar till minst/helst två barn. De vill själva ha ett arbete och att deras framtida makar har ett helst välbetalt, sådant också.

De kommer från en stark primärgrupp med dels de normer, attityder och sociala kontroll som de tagit med sig i bagaget från sin uppfostran i forna Jugoslavien samt en del attityder och normer som de kommit att ta till sig här i Sverige. Flickorna har format en livsstil här i Sverige som de kan hantera i sin dagliga tillvaro och som kan låta dem finna sin identitet. I denna

livsstil finns det inte utrymme för några idrottsliga aktiviteter på organiserad nivå, inte nu och kanske inte heller senare. Jag använder här begreppet livsstil, som har använts av olika forskare i olika sammanhang, i olika betydelse, nämns kan Max Weber och Pierre Bourdieu men jag väljer att använda begreppet i samma anda som Per Källström gör *”Livsstilen kan ses som ett försök att begreppsliggöra de individualiserade aspekterna av den moderna tillvarons regelbundenhet, för att kunna beskriva hur individer eller grupper av individer utvecklar och uttrycker sin personlighet, identitet, normer och värderingar, smak, stil samt relationer till andra individer och grupper”* (Att förstå ungdom, 1991, s.164).

I enlighet med Bengt Arne Larssons tankar så är flickornas familjer deras primärgrupp. Familjebanden är starka och samhörighetskänslan är stor samt relationerna djupa. Utifrån mina intervjuer med flickorna tycker jag mig också kunna se att familjen har påverkat flickornas personlighetsutveckling till att anta de normer och värderingar som finns i familjen. Vad det gäller flickornas sekundärgrupp kan jag i mina intervjusvar se en sådan i deras förhållande till sina klasskamrater. De umgås med sina klasskamrater på skoltid och kanske går de och fikar med dem någon gång men denna grupp är inte något som är livsviktigt för dem. De påverkas kanske att följa vissa modestilar och att tala på vissa sätt men gruppen som sådan har ingen större påverkansfaktor för deras framtid.

Att respondenter har fostrats in i sina roller av primärgruppens normer och värderingar tycker jag mig kunna se genom några av mina intervjusvar bland annat genom IP 5 som uttryckte det med orden *Men själva religionen och traditionen ger att man inte ska bo tillsammans utan mer gifta sig*. Flickorna har fostrats in i rollen att bli fruar och mödrar i första hand och goda arbetstagare i andra hand. Deras primära uppgift är att bli makor och mödrar och att se så bra ut som möjligt för att få behålla sin make. En respondent uttalar sig så här; *....de flesta av dagens killar vill ju ha sin fru , så att hon ser bra ut och att hon håller sig fräsch och fast i sin kropp [...] jag har hört jättemycket sådant, att de strävar efter andra som är fräscha [...] när de vet att de inte har en ordentlig fru som inte tar hänsyn till sig själv* (IP 2) Även om en av flickorna menar att det är hennes eget val hur hennes liv ska se ut så säger hon samtidigt att hon vill att i hennes liv ska man och barn komma i första hand och sedan när de är tillfredställda ska resten av allt man kan göra få lov att ta upp utrymme. Hon säger; *jag vet många som jag känner som inte alls är sådana att mannen och familj kommer i första hand, utan det är liksom de själva som kommer i första hand [...] man får välja själv och jag har valt att vara den jag vill vara* (IP 2).

Människan vill oftast tillhöra en grupp av något slag, ett av de viktigaste skälen för denna vilja är att i gruppen får vi våra grundläggande behov tillgodosedda till exempel; mat, husrum, trygghet, sexualitet etc. Inom grupper får vi också en känsla av tillhörighet och kan uppleva stimulans. Dessa behov tillfredställs oftast inom vår primärgrupp. Vår första familj är kanske också vår viktigaste primärgrupp, visserligen väljer vi den inte själv utan föds in i den (Psykologi – en grundbok, 1989).

Vår första primärgrupp är kanske just därför den gruppering som påverkar oss alla mest. Vi har väl alla hört det gamla ordspråket; ”blod är tjockare än vatten”. Flickorna kommer från en stark primärgrupp som fostrat dem till vad de är idag. De bär med sig de värderingar och normer som de har fått med sig hemifrån. Att bryta med dessa skulle kanske i vissa fall innebära att de är tvungna att bryta med sin första primärgrupp. Kanske skulle uppbrottet betyda att de får en ny primärgrupp med de eventuellt nya personer som varit den utlösande faktorn för uppbrottet om det var en person som låg bakom men om det var ett ifrågasättande av familjens övriga normer och värderingar så skulle det förmodligen inte finnas en ny primärgrupp att söka sin tillvaro hos utan flickorna kanske helt enkelt står mellan valet att ha sin starka primärgrupp eller stå helt ensamma. En av de starkaste attraktionskrafterna i en grupp är att vi kan bli belönade, det vill säga vi får tröst och beröm mm. Om flickorna helt släppte kontakten med sin första primärgrupp skulle de gå miste om detta tills de fann en ny grupp som skulle kunna ersätta den gamla.

I gruppen kan vi pröva våra värderingar och idéer för att på så sätt få en uppfattning om oss själva, om vårt sätt att tänka och om vårt sätt att vara. Vi är sällan med i grupper vars normer och värderingar strider helt mot vår egen övertygelse och vår innersta vilja, men ibland kan så ske. Under vissa omständigheter kan vi vara så styrda av auktoriteter att till och med vårt rättsmedvetande slås ut. För att så ska kunna ske måste det finnas en social kontroll och ett sanktionssystem. Det vill säga, om jag följer gruppens regler och normer så får jag beröm men om jag bryter mot någon regel så utsätts jag för en bestraffning. Jag har i mina intervjuer inte gått in på denna frågeställning men anser den ändå vara av viss vikt. Kanske finns det ett sanktionssystem i flickornas primärgrupp men hur det systemet ser ut kan jag bara spekulera i eftersom jag inte frågat någonting kring det och inte heller i mina respondenters svar kan se något som tyder på det.

Ekonomi

Vi talar också om *deras ekonomiska situation*, detta för att ge mig en bild av om huruvida deras ekonomiska förutsättningar har något att göra med deras val av idrottsaktiviteter. Hur flickornas ekonomi ser ut varierar från respondent till respondent, någon får studiebidraget att fritt disponera över, någon får pengar när de behöver. Någon jobbar på fritiden och får behålla dessa pengar samt andra ber sina föräldrar om de behöver pengar till något inköp de vill göra. Vad pengarna ska räcka till är en aning otydligt i mina intervjusvar. En flicka säger; *när jag behöver något så får jag det, vill jag ha en grej verkligen, typ en tröja eller byxor då köper jag det direkt* (IP1). En annan säger; *Vi får då och då, när vi behöver. Vi tycker det är skönare så* (IP2). Men överlag så framkommer det att om flickorna skulle vilja ägna sig åt en idrottsaktivitet så skulle priset man var tvungen att betala för denna aktivitet inte spela någon roll om de verkligen ville göra det. IP 1 säger; *Alltså om det är något jag verkligen vill göra så spelar det väl ingen roll*. Det som framkommer i mina intervjuer är också att föräldrarnas ekonomiska situation varierar mycket genom att någon har arbete medan andra är sjukskrivna eller går i skolan. Hur detta påverkar mina respondenters ekonomi är dock något som vi inte går in på i intervjuerna.

Analys

Flickorna hävdar överlag att deras möjligheter till idrottsaktiviteter inte påverkas av priset på aktiviteten, vill de idrotta så gör de det. Samtidigt när vi talar om deras föräldrar så visar det sig att flera av föräldrarna inte uppbär full lön, de är sjukskrivna, studerar etc. Då öppnar sig en fråga om huruvida priset egentligen spelar en roll eller inte. Kanske är det så att familjens ekonomi är en känslig sak att diskutera med mig och ingenting de vill ska komma fram. Av SCBs statistiska rapport framgår att åtta procent av de tillfrågade ungdomarna 2002 uppgav att de inte hade råd att träna. År 2002 procenttal skiljer sig inte från undersökningen som gjordes 1998. Det RF noterar i sin undersökning är att det dock är flickorna som uppger bristande tid och ekonomi medan pojkarna uppger att de tappat intresset eller skaffat sig andra intressen som anledning till att de inte utövar någon idrott (Idrott och Integration, 2002).

Framtiden

När jag i intervjun bad flickorna *att beskriva sin framtid*, dvs. från och med gymnasiets slut och ungefär tio år in i framtiden så svarade flera av flickorna först att de inte kunde det eftersom att det är svårt att förutspå framtiden. De trodde ju inte att de skulle hamna i Sverige utan leva sitt liv i forna Jugoslavien. Men trots att det var svårt att sja om framtiden så menade de att inom ramen av tio år så fanns det en make och i de flesta fallen barn, någon ville eventuellt vänta lite med barn andra såg sig ha ett eller två barn inom tio år. Att bli sambo och inte gifta sig var som jag uppfattade det inget alternativ. Det framkom bland annat genom IP 5 som uttryckte sig med orden; *Men själva religionen och traditionen ger att man inte ska bo tillsammans utan mer gifta sig*. Det var tillåtet men inget som hägrade för mina respondenter. IP 5 uttryckte vidare sig med orden; *Men själva religionen och traditionen ger att man inte ska bo tillsammans utan mer gifta sig*. De såg sig alla ha yrken, någon ville bli grundskolelärare, någon förskollärare, en ville bli tandhygienist, en annan fotomodell. Ingen av flickorna såg sig själva aktiva inom en idrott om det inte var så att de behövde gå ner i vikt. Vad det gäller framtiden och idrottsaktiviteter så uppger flickorna att den största anledningen till att börja träna är om de går upp i vikt eller att det efter eventuella barnfödslar skulle kunna hjälpa dem att komma i form igen. IP 3 uttryckte det med; *Tänk dig att man fött ett barn och sedan är man så slapp, man måste ju få tillbaks, komma tillbaka till sig själv*. Vidare uttalar sig en respondent sig så här; *de flesta av dagens killar vill ju ha sin fru , så att hon ser bra ut och att hon håller sig fräsch och fast i sin kropp [...] jag har hört jättemycket sådant, att de strävar efter andra som är fräscha [...] när de vet att de inte har en ordentlig fru som inte tar hänsyn till sig själv* (IP 2)

Analys

Genomgående för flickorna verkar det vara att de inte vill vara oattraktiva för sina män, varken före eller efter en förlossning. Oron för att inte vara attraktiv för sin make och att han då kanske kan tänka sig att söka sig en annan kvinna lyser igenom i flera av svaren. När vi talade om vad som skulle kunna underlätta för flickorna att börja aktivt idrotta så framkom det egentligen inte något konkret exempel. Flickorna var näst intill överens i sina svar att den enda anledningen som de kunde finna till att börja träna, var att de skulle behöva gå ner i vikt. Någon annan menar att enda anledningen till att hon inte tränar är att hon är lat.

Respondenterna synes ha fostrats in i sina roller av primärgruppens normer och värderingar. Flickorna har fostrats in i rollen att bli fruar och mödrar i första hand och goda arbetstagare i andra hand. Deras primära uppgift är att bli makor och mödrar och att se så bra ut som möjligt för att få behålla sin make. Även om en av flickorna menar att det är hennes eget val hur hennes liv ska se ut så säger hon samtidigt att hon vill att i hennes liv ska man och barn komma i första hand och sedan när de är tillfredställda ska resten av allt man kan göra få lov att ta upp utrymme. Den social kontroll som sker genom gruppens försorg kallas för informell, denna kan ta sig uttryck i klander eller hot om utfrysning men det finns också en positiv social kontroll. Den tar sig uttryck i individens positiva vilja att följa normen. Genom förväntningar på belöningar av materiellt och socialt slag känner sig individen motiverad att anpassa sig till de önskade sociala normerna som finns inom flickornas primärgrupp. Om de följer normerna inom familjen så kommer de att uppnå status inom den egna familjen som god dotter, duktig moder samt åtnjuta den respekt som tillkommer den som följer normen (Psykologi – En grundbok, 1989).

Religion

Flickorna uppfattar sig själv som muslimer och därmed anhängare av en viss religion som ställer vissa krav på dem. Dessa krav talade vi också lite grand om och flera av flickorna menade att det är skillnad på att vara muslim från forna Jugoslavien och att vara det från arabländerna. De menade att eftersom forna Jugoslavien är beläget i Europa så är det också mer öppet för påverkan från övriga omkringliggande länder och influenserna därifrån, medan arabländerna fortfarande, enligt flickorna är mer ”stängt” och därför mer hårt satt i sin religiösa övertygelse. För flickorna så var det inte omöjligt att gifta sig med en man de själv valt och som de älskade utan mer en självklarhet. Enda kriteriet enligt någon var att det skulle vara en man med samma religion och helst från samma hemland. Att vara sambo var enligt några flickor inte heller omöjligt men ingenting de strävade efter utan de vill gifta sig. Skulle allt gå snett skulle man däremot kunna skilja sig. IP 3 säger till exempel; *Man behöver inte gifta sig men jag tycker att det är så onödigt att man ska bo sambo, varför inte bara gifta sig och ha den där brudklänningen [.....] men om vi vill skiljas? Vaddå då!* Flickorna drog flera paralleller till oss svenskar som flyttar ihop med våra pojkvänner och missar en riktigt trevlig fest! Samtidigt menade de att det är lika enkelt att flytta ifrån en sambo som det är att skilja sig.

Analys

Här tycker jag mig urskilja några rollkonflikter. Flickorna vill dels leva upp till den tradition som de är bärare av genom att göra som deras föräldrar önskar; gifta sig med män från samma kultur, religion och hemland. Samtidigt vill de peka på sin rätt att vara som vilken svensk som helst; de kan bli sambo, de får gifta sig med vem de vill och det finns inga tvång involverade. Detta skulle jag vilja jämföra med Goffmans syn på livet som en teaterscen. Flickorna spelar inför mig, den svenska intervjupersonen rollen av en person som tagit till sig den svenska levnadsstilen med samboskap och "pröva-på"-mentalitet samtidigt som de spelar rollen av den muslimska flickan med de värderingar det innebär. I just denna fråga anar jag att min härkomst har haft ett visst inflytande på svaren jag fått från flickorna. Kanske sa de vad de trodde att jag ville höra? Goffman menar dock att vi alla spelar olika roller vid olika tidpunkter, vi har olika repertoarer för olika situationer. Detta att ha olika repertoarer är något han anser är nödvändigt för att vi människor ska kunna ge den självbild som var avsedd för de övriga inblandade i interaktionen (Sociologi, 1974).

6. SAMMANFATTNING

Syftet med uppsatsen har varit att ta reda på huruvida muslimska invandrantjejer i 18-års åldern aktivt idrottar eller inte och om de inte gör det, varför så är fallet.

Mina frågeställningar har varit huruvida flickorna tränar eller inte och om inte varför inte? Upplever flickorna att det finns någonting som skulle kunna göras för att de skulle vilja börja träna? Jag har också haft intentionen att se om anledningen till att de inte träna kan bero på en eventuell kulturell skillnad såsom SISU menar att det kan göra i sin hypotes om anledningen till att invandrantjejer inte tränar aktivt.

Mina slutsatser gällande mina frågeställningar är att av fem tillfrågade invandrarflickor så tränar ingen av dem idag i en organiserad rörelse. De har inte heller några planer på att börja träna om inte det skulle ske en kroppsförändring efter en eventuell graviditet. Enligt dem själva så kan de inte se något direkt som skulle kunna hjälpa dem att börja träna, då de säger sig veta vilket utbud som finns att tillgå på orten. Anledningen de uppger till att de inte tränar är

att de inte hinner, då de först och främst måste sköta sin skola och när de är klara med det vill de hjälpa till hemma i sin familj och ibland bara träffa vänner. Huruvida detta skulle bero på en kulturell skillnad kan jag bara spekulera i då mitt material inte är tillräckligt omfattande för att dra några generella slutsatser. Det som möjligen skulle kunna vara en kulturell skillnad är att flickorna till synes fostras in i rollen som den ”goda dottern” som i första hand tänker på familjen och i andra hand på sig själv.

7. SLUTDISKUSSION

Det har varit ett intressant arbete att bearbeta mitt intervjumaterial samt att hitta likheter och skillnader i detta. Många nya frågor har uppstått under processen, både stora och små sådana. Mina tankar nu när jag har nått slutet av vägen rör sig kring frågor som; kan flickorna vara präglade av en kultur som är annorlunda än vår egen trots att de har levt här i Sverige ungefär halva sitt liv? Hur hanterar de i såfall detta ”dubbla” kulturarv? Kan deras föräldrar ha förmedlat sin syn och sina uppväxtvillkor till flickorna? Hur ska man gå tillväga för att underlätta livet för dessa flickor som på något vis lever med ”dubbla” identiteter?

En vardaglig situation för dessa flickor är till exempel hur modet styr vårt utseende. Trots att våra barn ibland är skeptiska till att gå omkring med ett visst klädesplagg och vi som föräldrar förfasar oss, så har vi väl alla suttit i en diskussion med äldsta dottern som ”bara måste ha en sådan tröja för att alla andra har en sådan”. Om modeväxlingar kan påverka oss så mycket som det gör varför skulle inte det sociala trycket hemifrån som innehåller föräldrarnas förväntningar på hur den ”goda dottern” ska vara kunna få en kvinna på fall? Bland mina intervjuobjekt tycker jag mig se genom att ha mött dem, samma behov av att vara konforma i sin klädsel, smink och så vidare som hos sina klasskamrater samtidigt som de sedan efter skolan går hem till sin familj och ställer upp på de förväntningar som finns inom primärgruppen. Flickorna balanserar på något vis mellan att vara goda familjeflickor och svenska tonårstjejer. Att i denna balansgång också finna tid för att aktivt idrotta går inte ihop. Tidsbristen är det flickorna först nämner som anledning till inaktivitet.

En kulturella skillnad som jag tycker mig se i mitt arbete är att vi här i Sverige har en helt annan tradition av både idrott och föreningsverksamhet. Idrottshistoriken här i Sverige började med Per Henrik Lings utvecklande av gymnastiken i början av 1800 – talet och som präg-

lade skolgymnastiken ända fram till mellankrigstiden. Som kuriosa kan nämnas att det första Bragdguldet (Svenska Dagbladets guldmedaljör) delades ut 1925 till en häcklöpare vid namn Sten Pettersson och det första priset till Årets Idrottskvinna delades ut 1950 till en friidrottare vid namn Mona- Lisa Englund. Sverige har en mycket lång historia av idrott och idrottsföreningar som med ganska stor säkerhet inte har funnits på samma sätt i forna Jugoslavien. Visserligen kom flickorna hit när de var runt nio år men om deras föräldrar inte hade idrotts – och föreningstraditionen med sig hit så som vi alla är uppvuxna med den så kan det vara svårt för föräldrar och idrottslärare att förmedla denna tradition.

Kanske kan det till och med såsom det ibland framgår av SISUs utvärdering vara något suspikt att låta familjemedlemmar ge sig iväg till idrottsrörelsen utan att föräldrarna först har fått träffa idrottsledaren och samtalat med denne och fått klart för sig vad som gäller och att även idrottsledaren kommer att ställa upp på de kriterier som föräldrarna har för att deras barn aktivt får lov att delta samt även det omvända, att genom att barnen aktivt är med i en idrottsorganisation kan föräldrar som kanske lever isolerat från den svenska omvärlden aktiveras och involveras (SISU Rapport)

I en av SISUs projektansökningar skriver man *”Lyckas idrotten och dess föreningar med att på ett bra sätt involvera våra invandrare i verksamheten medverkar idrotten genom praktisk handling i den process som integrerar invandrarna i vårt samhälle. Idrotten blir då en positiv medkraft till att våra invandrare får en meningsfull fritid samt en motkraft till diskriminering i form av främlingsfientlighet och rasism”* (SISU Rapport, s.27).

Visst låter det bra men tyvärr så redovisar också samma material att motståndet fanns inte bara hos invandrarna utan även inom de egna leden det vill säga inom den svenska idrottsrörelsen. Varför detta motstånd fanns inom idrottsrörelsen kan jag bara spekulera i men mer forskning på området borde inte vara uteslutet då det enligt mitt tycke finns väldigt lite material tillgängligt inom just invandrarna och folkrörelsen.

Frågorna är många och min uppsats ger inga entydiga svar på dessa frågor men om tid hade funnits så hade jag gärna utökat mitt sökande efter ett svar på om det generellt sett inte idrottas bland kvinnliga muslimer. En djupare jämförande studie hade också varit av intresse. Kanske något för en magisteruppsats?! Jag tror också att det är viktigt att vi finner arenor där invandraren på ett naturligt sätt kan komma i kontakt med svenskar och där ett möte mellan

båda kan ske på ett sådant sätt att fördomar kan överbryggas. Genom våra idrottsrörelser kan kanske även invandrare som aldrig upplevt demokrati på ett enkelt sätt börja få en förståelse för vad det innebär. Jag anser att det är en aning tänkvärt är att det är inte så mycket mer än 100 år sedan vi i Sverige hade "arrangerade" äktenskap, bondens son gifte sig ofta med dottern till bonden som hade åkrarna intill, för att markerna skulle bli större. Kanske ska vi inte kasta sten i glashus förrän vi läst vår egen historia och religion?

KÄLLFÖRTECKNING

Allwood, Carl Martin & Franzén, Elsie C (2000). *Tvärkulturella möten*. Natur & Kultur.

Brante, Thomas et al, (1997). *Sociologiskt lexikon*. Stockholm. Universitetsförlaget.

Denscombe, Martyn (2000). *Forskningshandboken – för småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna*. Lund: Studentlitteratur.

Giddens, Anthony (1994). *Sociologi 1*. Lund: Studentlitteratur.

Giddens, Anthony (1994). *Sociologi 2*. Lund: Studentlitteratur.

Goffman, Ervin (1974) *Jaget och maskerna*. Rabén & Sjögren.

Holme Magne, Idar & Solvang Krohn, Bernt (1997). *Forskningsmetodik om kvalitativa och kvantitativa metoder*. Lund. Studentlitteratur.

Kamali, Masoud (2002) *Kulturkompetens i socialt arbete*. Stockholm: Carlsson Bokförlag.

Kvale, Steinar (1997). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Lund: Studentlitteratur.

Modigh, Anette & Olsson, Maj – Lis, (1997) *Utveckling, livsvillkor och socialisation*, Borås. Centraltryckeriet.

Norell, Margareta & Löfgren, Anders (1991). *Att förstå ungdom. Identitet och mening i en föränderlig värld*. Stockholm/Stehag: Brutus Österlings Bokförlag Symposion AB

Permer, Karin & Permer Lars Göran. (1989). *Psykologi – en grundbok*. Lund: Studentlitteratur.

Thurén, Torsten (2001). *Källkritik*. Falköping: Elanders Gummesons.

Trost, Jan (1997). *Kvalitativa intervjuer*. Lund: Studentlitteratur.

Wellros, Seija (1993). *Kulturmöten till vardags, om kommunikation över kulturgränser*. Falköping: Gummessons Tryckeri AB.

ANNAN LITTERATUR

SISU Idrottsutbildarna (2001). *Idrott Delaktighet Utbildning Integration – En kvalitativ processutvärdering*.

Riksidrottsförbundet (2002) *Idrott och integration – En statistisk undersökning 2002*.

INTERNET REFERENSER

www.folkpartiet.skelleftea.org/hpglob.htm

www.integrationsverket.se

www.rf.se

www.svenskidrott.se/sisu/rapport

www.sisu.se

INTERVJUGUIDE

TEMA 1 Familjen

- Hur ser din familjesituation ut?
- Hur lever du och hur har du det?
- Hur ser din ekonomi ut?
- Vilken religion tillhör du och hur påverkar den dig?

TEMA 2 Tid i Sverige

- När kom du till Sverige och hur har du det här?
- Hur har din familj det här?
- Vill du återvända till ditt ursprungsland?

TEMA 3 Idrotten

- Hur ser ditt förhållande till idrott ut?
- Varför idrotta?
- Är det svårt att aktivera sig här?
- Hur ser idrottsverksamheten ut i ditt hemland?
- Vad spelar roll för val av aktiviteter?

TEMA 4 Framtiden

- Det är sista året på gymnasiet, hur uppfattar du din framtid?
- Vilka är dina prioriteringar för framtiden?
- Tror du att du kommer att idrotta i framtiden?